

NOTISER

Per Svensson: *Svenska hem – en bok om hur vi bor och varför*. Bonnier Fakta, Stockholm 2002. 222 s., ill. ISBN 91-85015-02-4.

I en aldrig sinande ström av inspirerande tidskrifter, böcker och tv-program med heminredning i fokus är *Svenska hem* en välkommen reflektion över bakgrunden till vår eviga jakt efter det perfekta hemmet. Journalisten Per Svensson, numera kulturchef på Expressen, har tidigare bl.a. skrivit förortsskildringen *Storstugan* (1996).

Nio fristående kapitel – vissa mångordiga och associationsrika, andra korta och koncisa – utgör vindlande ”korridorer genom det moderna svenska hemmets idéhistoria”. Essäerna grundas på läsning av artiklar, kataloger, avhandlingar, heminredningsböcker etc. av både äldre och nyare datum samt författarens egna erfarenheter och observationer. Per Svensson är påfallande kunnig och påläst. Alla kapitel präglas dessutom av hans skarpa iakttagelseförmåga och uttrycksfulla formuleringar.

Resultatet är ett stycke samtidsskildring med tillbakablickar på hundra års bostadsutveckling och en hisnande färd genom hemideal och boendepraktik i Sverige. Moderniseringsprocessen i Sverige har – inte minst sedan Per Albin Hansson lanserade den slagkraftiga metaforen folkhemmet – i hög grad handlat om boende och heminredning. Kvinnans frigörelse under 1900-talet står också i nära relation till arbetet i och utanför hemmet. Med utgångspunkt från introduktionen av dammsugaren på 1910-talet diskuterar Svensson i ”Blåsningen” den ständigt kontroversiella städfrågan.

Svensson funderar över varför mannen snickrar i takt med TV4:s Martin Timell medan kvinnan dammar och vi tillsammans gör helgutflykter till IKEA med fantasier om luxuösa badrum och moderna franska lantkök. I essän ”Gör det själv” spåras upptakten till vår inredningsiver, smakfostrare som Ellen Key (som uppmanade folk att inreda personligt, men på det sätt hon ansåg vara det rätta) får sig en känga. Vi drivs fortfarande av en längtan att ständigt förbättra och förnya, gärna med

nostalgiska förtecken – något som når sin kulmen inför det paradoxala julfirandet varje år. Svensson placerar skickligt in små och stora företeelser i en väv av samhällsvisioner och privata drömmar som präglar vår hemkära nation. Han rör sig obehindrat mellan ett makro- och mikroperspektiv – från välfärdssamhället till bråk i tvättstugan. Inte sällan framkommer en svidande kritik av politikernas, smakfostrarnas och arkitekternas påtvingande vision om det ideala boendet. Men även den enskilda människans rastlösa renoverande och pysslande ifrågasätts.

Vid första läsningen känns *Svenska hem – en bok om hur vi bor och varför* både rolig, avslöjande och uppfriskande uppkäftig. Tar man på sig sina strängt akademiska glasögon syns vissa brister i de bitvis onyanserade resonemangen, och man kan sakna en del viktiga referenser. Jag föreslår att man tar den för vad den är: en underhållande, angelägen samling flyhänt skrivna krönikor om hur vi bor och varför.

Anna Ingemark, Linköping

Kina slott. Göran Alm (huvudred.). Max Plunger (foto). Byggförlaget i samarbete med Kungl. Hovstaterna och Statens fastighetsverk, Stockholm 2002. 380 s., ill. ISBN 91-7988-231-5.

De kungliga slotten är ett bokverk i femton band som utges av Byggförlaget i samarbete med Kungl. Hovstaterna och Statens fastighetsverk.

Verket inleds med *Kina slott* på Drottningholm och kommer att avslutas med tre band om Stockholms slott 2008/2009. Däremellan kommer följande slott att behandlas: Rosendal, Drottningholm, Rosersberg, Strömsholm, Haga, Tullgarn, Ulriksdal och Gripsholm.

Avsikten är att presentera ny forskning om de kungliga slotten och förmedla en mångskiftande bild av några av vårt lands främsta byggnadsverk.

De kungliga slotten har en månghundraårig historia och utgör en del av det nationella kulturarvet, där våra